

Lời Kêu gọi Toàn cầu nhằm đặt Di sản Văn hóa, Nghệ thuật, và các Lĩnh vực Sáng tạo ở Trung tâm của Hành động vì Khí hậu

Chiến dịch Kêu gọi Hành động này được triển khai vào ngày 28 tháng 9 năm 2023 ở thời điểm Hội nghị thượng đỉnh về Di sản Văn hóa Châu Âu diễn ra tại Venice, Ý tại Diễn đàn Trung tâm Di sản Châu Âu “Hình dung lại một Kỷ nguyên Nhân sinh mới: Đặt Văn hóa và Di sản ở Trung tâm của Khí hậu”

Một con đường táo bạo nhưng thiết yếu nhằm huy động giải pháp sáng tạo để đối phó với khủng hoảng khí hậu.

Chúng tôi, những người ký tên dưới đây, yêu cầu các chính phủ quốc gia là thành viên của Công ước khung Liên Hợp Quốc về Biến đổi Khí hậu (UNFCCC) và Thỏa thuận chung Paris hãy thông qua quyết định “Cộng tác về Văn hóa và Hành động vì Khí hậu” (JWD) tại Hội nghị Liên Hợp Quốc về Biến đổi Khí hậu (COP).

Quyết định này sẽ phản ánh cam kết từ UNFCCC để bắt đầu một quá trình tham vấn để hiểu rõ về đóng góp toàn diện của văn hóa – bao gồm di sản văn hóa, nghệ thuật, và các ngành sáng tạo – cho hành động vì khí hậu. Quá trình này sẽ xem xét những phản ứng đối với khí hậu dẫn đầu do văn hóa đang hiện tại diễn ra, ở đâu và do ai; chia sẻ khuyến nghị nhằm mở rộng giải pháp dựa trên văn hóa; và giúp đảm bảo văn hóa được tích hợp hoàn toàn vào công việc trong tương lai của Hội nghị.

Văn hóa có khả năng vô song trong việc tạo ra thay đổi.

Các nền văn hóa đa dạng của thế giới chạm đến mỗi người, khắp mọi nơi; bao trùm mọi tiếng nói, quan điểm, và công cụ nhằm truyền đạt sự cấp bách, kêu gọi hành động, và đấu tranh vì lối sống bền vững và dẫn dắt bởi công lý. Thông qua sự tham gia, bảo vệ, đối thoại, các kinh nghiệm, tường thuật, và các câu chuyện về văn hóa; và qua những hình ảnh, các sự kiện và những đóng góp sáng tạo, văn hóa truyền cảm hứng cho hành động, đặc biệt khi được củng cố bằng sự tôn trọng quyền văn hóa.

Khai thác sức mạnh của các giá trị văn hóa và những bí quyết đa dạng, việc giáo dục và kể chuyện, nghệ thuật và nghề thủ công, di sản vật thể và phi vật thể, thiết kế và sự sáng tạo có thể dẫn dắt và mở rộng hành động ấy để tạo ra những thay đổi mang tính hệ thống cần thiết nhằm đối phó với khủng hoảng kép về khí hậu và đa dạng sinh học.

Di sản vật thể và phi vật thể, cũng như tri thức truyền thống, giúp nâng cao tính thích ứng và đem lại các công nghệ và giải pháp carbon thấp, tuần hoàn, tái phục hồi trên nhiều lĩnh vực, bao gồm môi trường nhân tạo và tự nhiên, nông nghiệp, năng lượng, và việc chăm sóc môi trường sống và các cộng đồng.

Gắn chặt với các giá trị nhân văn chung như sự đoàn kết, sự quan tâm chăm sóc, và sự tôn trọng, nỗ lực chung của các nghệ sĩ, nhà hoạt động sáng tạo, nhà thiết kế, các thiết chế văn hóa và di sản và xã hội dân sự, gồm cả các chuyên gia và tình nguyện viên cũng như các học giả, những người nắm giữ tri thức của tổ tiên, đã soi đường cho những nhà hoạch định chính sách, các cộng đồng và công chúng, thách thức các mô hình chiếm ưu thế và đưa ra tầm nhìn và ví dụ về tương lai bền vững; đã giải phóng sự phụ thuộc vào nhiên liệu hóa thạch, khôi phục đa dạng sinh học và đấu tranh cho công bằng xã hội.

Hành động vì khí hậu dựa vào văn hóa thúc đẩy các giải pháp địa phương cho các vấn đề toàn cầu, san lấp khoảng trống trong quy hoạch về khí hậu hiện tại bằng chiến lược bao trùm, dựa trên các quyền, cụ thể về địa điểm, trọng nhu cầu, và lấy con người làm trung tâm, trong một khuôn khổ thừa nhận sự phụ thuộc lẫn nhau của mọi sinh vật.

Mặc dù đa phần các chính sách và tài chính về khí hậu thiếu sự nhấn mạnh đầy đủ đối với vai trò quan trọng của văn hóa, những tiếng nói nghệ thuật và di sản vẫn luôn ở tuyến đầu trong nhiệm vụ chuyển đổi trên ba phương diện (xanh, kỹ thuật số, và xã hội), theo đuổi con đường 1,5 độ, và thay đổi hệ thống. Tuy nhiên, việc thường xuyên thiếu vắng một chính sách chính thức công nhận đang làm suy yếu đóng góp quan trọng của văn hóa và quan trọng hơn cả là hiệu quả trong hành động vì khí hậu toàn cầu.

“Cộng tác” là quá trình đã được công nhận, bằng cách COP có thể yêu cầu Ban Thư ký UNFCCC và các cơ quan trực thuộc cùng nhau giải quyết một vấn đề thiếu sót quan trọng – ở trường hợp này là sự giao thoa giữa văn hóa và hành động vì khí hậu. Giải pháp này sẽ mở đường cho việc thông qua một chương trình làm việc mang tính bước ngoặt, đặt văn hóa và di sản ở trung tâm của chính sách, quy hoạch, và hành động vì khí hậu tại các Hội nghị COP tiếp theo.

Một chương trình cộng tác tương lai như vậy sẽ thúc đẩy sự quan tâm đến các điều kiện văn hóa-xã hội, cho phép hành động khí hậu tạo ra thay đổi và hỗ trợ hiệu quả hơn công tác giảm thiểu và thích ứng với biến đổi khí hậu. Đồng thời, nó cũng sẽ giải quyết vấn đề quan trọng là tổn thất và thiệt hại đối với văn hóa và di sản, đã được công nhận trong Kế hoạch Triển khai Sharm El Sheikh thông qua tại COP 27. Cuối cùng, nhưng không kém phần quan trọng,

giải pháp này sẽ hỗ trợ các nỗ lực toàn cầu nhằm đặt văn hóa ở trung tâm của phát triển bền vững, thích ứng với biến đổi khí hậu.

Việc tích hợp các tiếng nói văn hóa vào chính sách khí hậu quốc tế sẽ nâng cao các phương pháp tiếp cận về di sản, nghệ thuật và sáng tạo do địa phương dẫn dắt, đưa ra giải pháp mở rộng đối với cuộc khủng hoảng khí hậu. Giải pháp này cũng sẽ hỗ trợ hiệu quả hơn công việc của các nhóm Dân tộc Bản địa, những người từ xa xưa đi đầu trong văn hóa chăm sóc Mẹ Trái Đất.

Nói chung, giải pháp này sẽ cho phép cộng đồng văn hóa toàn cầu, vốn phong phú và đa dạng, có một tiếng nói thống nhất và rõ ràng, từ đó huy động được mạng lưới toàn cầu gồm những người ủng hộ văn hóa, di sản, nghệ thuật và sáng tạo, xã hội dân sự, các tổ chức và thiết chế ở các cấp nhằm hỗ trợ UNFCCC trong sứ mệnh quan trọng này.

Để đối phó với biến đổi khí hậu, chúng ta cần phải khai phá sức mạnh thay đổi của văn hóa – từ nghệ thuật đến di sản – nhằm giúp con người hình dung và nhìn nhận về một tương lai carbon thấp, mang tính thích trước biến đổi khí hậu và công bằng.

Chúng tôi, những người ký tên dưới đây, tham gia lời kêu gọi các đại biểu tham dự Hội nghị Khí hậu Liên Hợp Quốc thông qua Quyết định Cộng tác để đưa thế giới đi trên con đường công nhận văn hóa như là trụ cột không thể thiếu trong hành động hiệu quả hơn và công bằng hơn vì khí hậu.

_____ **[các bên ký kết]**

HẾT